

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 899
Tarih : 11.07.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Ceylan Akça CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 13-7-2023	Esas No: 2/1299

TBMM GENEL EVRAK
12 Temmuz 2023
1247206

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
12 Temmuz 2023
Numara:

GEREKÇE

Yaşam hakkı, diğer tüm insan haklarının merkezinde yer alan en temel haktır. Bununla beraber hükümlülere ağır veya ölümcül bir hastalık, engellilik veya bunama teşhisi konulan durumlarda; bu hak ekseriyetle risk altındadır. Bu tip tanıların konduğu hastaların; cezaevi ortamında bulunmayabilecek veya yetersiz olabilecek özel bakıma ihtiyaç duydukları ise yadsınamaz bir gerçektir.

Bu durumdan mustarip hükümlülerin infazının ertelenmesi; salt yaşam hakkını güvence altına almak için çok önemli bir adım teşkil etmeyecek; yanı sıra pek çok amaca da hizmet edecektir. Yaşam hakkıyla sınanan hükümlü açısından; geri kalan günlerini ihtiyaçlarına daha uygun bir ortamda geçirmelerini sağlayarak fiziksel, duygusal ve psikolojik olarak iyi olma çabalarına katkı sağlayacaktır. Öte taraftan bu tür hallerde infazın ertelenmesi; cezaevi sağlık sistemleri üzerindeki yükü hafifleterek, kaynakları diğer mahpuslar için rehabilitasyon programları gibi daha iyi kullanılabilecekleri alanlara yönlendirerek uygun maliyetli önlemleri de teşvik edecektir.

Çok sayıda uluslararası yasal belge, çalışma komiteleri ve AİHM içtihatları; yaşam hakkının önemine, ağır hastalıklar ve bunama ile karşı karşıya olan hükümlüler için uygun bakım ihtiyacına özel vurgu yapmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (UDHR), Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi (ICCPR) ve İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme (CAT), devletlerin koruma ve muhafaza etme yükümlülüğünün altını çizmektedir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Mandela Kuralları (Mahpuslara Yönelik Muameleye İlişkin Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları), ciddi sağlık sorunları olanlar da dahil olmak üzere mahpuslara yeterli sağlık hizmeti sunulması açısından kılavuz ilkeler sunar.

Uluslararası mevzuat ve çerçeve ilkeler, mevcut mevzuatları bu küresel standartlarla uyumlu hale getirmek için güçlü bir altlık oluşturmaktadır. Buradan hareketle İnsan Hakları Derneği'nin Kasım 2022 yılında yayınladığı *Hasta Mahpuslar İle İlgili İnfaz Kanunu Değişiklik Öneri Raporu*'nda; mevcut infaz sisteminin yasal çerçeve ve uygulamada uluslararası mevzuatla olan mesafesi her yönüyle ele alınmıştır. Çıkan tabloda hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesinde; sağlık kurullarının raporuna mugayir olarak Adli Kurum Kurumu'nun "cezaevinde kalabilir" şeklindeki raporlarının pek çok mahpusu ölüme sürüklediği, 'toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike değerlendirmesi' gibi hem yoruma açık hem de biyolojik gerçeklikten uzak gerekçelerle düzenlemenin amacından uzaklaştırıldığı, hükümlünün talebiyle infazın ertelenmesinde kapsamın daraltılarak ayrımcılığa çanak tuttuğu gibi sayısız sorunu ortaya konmuştur.

Parmaklıklar ardındakiler de dahil olmak üzere tüm bireylerin doğuştan gelen yaşam hakkına samimiyetle değer veren daha adil ve eşitlikçi bir toplum yaratmak ile ceza adaleti sisteminde insan hakları odaklı bir yaklaşımı tesis etmek amacıyla, söz konusu "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" hazırlanmıştır.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1 – 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesinin 3’üncü fıkrasındaki ilk cümle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenen rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir.”

Madde 2 – Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesinin 6’ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Maruz kaldıkları ağır veya ölümcül bir hastalık, engellilik veya kocama halleri nedeniyle hükümlüler, başkaca hiçbir şarta gerek kalmadan iyileşinceye kadar geri bırakılır.”

Madde 3 – 5275 sayılı Kanunun 17 inci maddesinin 6’ncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 4 – 5275 sayılı Kanunun 25’inci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 5 – 5275 sayılı Kanunun 57 inci maddesinin 5’inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı hallerde, sağlık kurulu raporu ve kurum hekiminin görüşü ile başka kurumlara nakledilir.”

Madde 6 – 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin 3’üncü fıkrası b bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7 – 5275 sayılı Kanunun 107 inci maddesinin 16’ncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 8 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 9 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.